

világot, s emiatt ennek a követelménynek már kevésbé felel meg. Márészt viszont éppen ez adott alkalmat egyik-

másik előadónak, hogy cikkét a legfrissebb eredményekkel kiegészítse.

KULCSÁR PÉTER

EGY MAGYAR DRÁMA SZERZŐT KERES

Szigeti József: A BALASSI-COMOEDIA ÉS SZERZŐJE. Akadémiai Kiadó 1967.

Szigeti József könyve kutatásainak összegezése, egy soká gyűrűző vita lezárása, a XVI. századi Balassi-Comoedia második születésnapja. Eddig ugyanis e régi magyar dráma szerzőjét nem ismertük, csupán feltételezésekre voltunk utalva. A kolozsvári egyetem tanára most végigkíséri a vita lényegesebb pontjait, majd azt a hipotézist teszi meg vizsgálata tárgyául, mely szerint a a nagy XVI. századi reformátor író, Bornemisza Péter, a magyar *Elektra* és az *Ördögi kísértetek* szerzője, Balassi Bálint nevelője lenne a Balassi Menyhárt árultatásáról szóló komédia megalakítója. Az eddigi kutatások nyelvi vizsgálatain túllépve ragyogó történelmi, esztétikai és dramaturgiai módszerességgel vizsgáztatva a drámát, sikerül is bizonyítani feltevéseit.

Szigeti kérdése: ki ismerhette ilyen mélyen a kor politikai helyzetét és Balassi Menyhárt magánéletét? A főúr nem egyszerű feudális rablólovag, bonyolult jellem; XVI. századi reneszánsz oligarrha, aki a meggazdagodás minden lehetőségét kihasználva a taktikai esküszegések és hitárulások hosszú sorozatát követi el, aki emellett kiváló katona. A dráma a Mohács utáni új nemzedék kórképének művészi rajza a szatíra eszközével.

A tanulmány írója sokáig ismeretlen szerzőről beszél, a döntő lépés Bornemisza valláserkölcsi nézeteinek egyezteté-

se a Comoedia erkölcsi képével, majd a dráma és a magyar *Elektra* művészi, politikai és esztétikai sajátosságainak összemérése. Bornemisza azt vallja, hogy az emberi akarat, igyekezet elvezethet a fölemelkedéshez, ha elszánja magát, hogy hátat fordít korábbi életformájának. Végző soron ez a Comoedia eszmei tendenciája is: harc a „hitetlenség” nyílt és burkolt formája ellen.

A magyar irodalom a reneszánsz korában drámáival érte el első nagy teljesítményeit. Szigeti József a történelem tényeiből és a dráma belső világából merítette érveit, így el kell fogadnunk a hipotézisből tényné emelt konklúziót: a magyar reneszánsz dráma mindkét remekművének Bornemisza Péter a szerzője.

Az igazi drámák útja azonban nem érhet véget a könyvek lapjain, ezért biztatnánk egy olyan törekvést, amely a drámát immár az élő színház dramaturgiai, nyelvi és szcenikai igényeinek megfelelően a közönség is átnyújtáná. Móricz műves *Elektra*-átdolgozásán kívül csak a közelmúltból is több eredményes próbálkozást idézhetünk; Keresztury Madách *Mózes*-én, a Nemzeti Színház Vörösmarty *Czillei*-drámáján végezte el a kegyeletnek e legigényesebb módját.

Bornemisza Péter Balassi-komédiája így szerző után színházra, közönségre is találna. (*Akadémiai Kiadó 1967.*)

KROKOVAY ZSOLT